

Steg 1: Inventering av daghemsmiljön

Steg 1 mot ett Giftfritt dagis handlar om att fortbilda personalen. Bekanta er med fortbildningen och guiden för daghemspersonal. Genom att titta på våra videon *Lär känna plasterna*, *Kemikaliesmartha material* och *Damm* får ni information om i vilka produkter på daghemmet kan innehålla skadliga ämnen och vad som är bättre val.

Målsättning:

- Fortbilda personalen på daghemmet inom temat Giftfritt dagis.
- Göra en inventering på daghemmet där produkter för lek, hobby, kök, städning och vilan granskas och saker med skadliga ämnen städas bort/planeras ersättas vid lämplig tidpunkt.

Info:

Konceptet Giftfritt dagis handlar om att minska på mängden skadliga ämnen på daghemmen. Skadliga ämnen kan finnas i leksaker, hobbyartiklar, städmedel, inredning, elektronik och i köket i livsmedelsförpackningar eller i material som används för tillredning och servering av mat. Ftalater (som gör plastleksaker mjuk och böjlig), parfymer (doftämnen som delvis täcker obehagliga dofter i städmedel eller ger medlet en fräsch doft), tungmetaller (i tunga smycken och nycklar) och bekämpningsmedel (i vindruvor och citrusfrukter) är exempel på skadliga ämnen som kan finnas i daghemsmiljön.

Efter att ni sett igenom videon och bekantat er med fortbildningsmaterialet och guiden för daghemspersonal är det dags för inventering av inomhusmiljön. Ni delar upp personalen på daghemmet i 3–5 olika grupper. Varje grupp får som uppgift att inventera ett eller flera områden på daghemmet. Inventering görs för följande områden:

- HYGIEN OCH STÄDNING
- KÖK (livsmedel i köket, material i köket)
- HOBBYMATERIAL
- LEKSAKER
- MÖBLER, INREDNING OCH TEXTILIER
- ICKE-LEKSAKER
- ELEKTRONIK

Det går bra att en grupp inventerar två mindre områden, exempelvis icke-leksaker och elektronik. Under inventeringen svarar ni på alla frågor som finns nedan under rubriken INVENTERING eller i filen "STEG 1b: Inventering daghemsmiljön". Ifall ni inte vet svaret på frågan är det bra att ni tar reda på svaret och går tillbaka till frågan i efterhand. Se till att utse en ansvarsperson för den frågan och ett datum när svaret skall finnas tillhands, då är det mindre risk att frågan förblir obesvarad.

PROBLEM som kan uppstå under inventeringen:

- Information om materialet på textil/leksak saknas eller ni är osäkra på ifall materialet är säkert eller av sämre sort.

-> LÖSNING: Kontakta vår ekologirådgivare på Marthaförbundet och frågan om hen kan hjälpa er vidare i saken: ekologi@martha.fi

- Ni har nya leksaker i mjuk plast och det känns onödigt att slänga dem eftersom ni nyligen köpte dem.

-> LÖSNING:

A) Ställ frågor om materialet: Kontakta försäljaren / tillverkaren och fråga om de är fria från ftalater (plastmjukgörare med hormonstörande inverkan)

B) Ta dem ut: Använd dem ute i sandlådan under höst och vår när barnen har vantar på sig.

C) Minska exponering: använd dem inomhus ibland, exempelvis första fredagen i månaden.

Vänligen ringa in de svar som bäst passar in hos er just nu vid alternativen: VAL 1 / VAL 2. Skriv ner detaljer i följdfrågor där ni kan vid t.ex. JA: _____. Nu inventerar vi!

Datum för inventering ____ . ____ . ____

Namn på avdelning _____

Ansvarsperson _____

Hygien & städning 1/2

När sker städningen på daghemmet?

FÖRE ÖPPNING / UNDER DAGTID / EFTER STÄNGNING

Hur ofta sker storstädning? ____ gånger/år

Hur torkas golven? TORR / VÅT / FUKTIG

Hur många gånger i veckan torkas golven? ____ ggr/vecka

Vilken typ av mopp används? MIKROFIBER/ TEXTIL / Annan: _____

Dammsugs golven? NEJ / JA: ____ gånger/vecka

Är dammsugaren utrustad med HEPA-filter? NEJ / JA

Sker korsdragsvädring vid städning? JA / NEJ

Skakas/vädras lösa textilier (filtar, kuddar, gosedjur)? NEJ / JA: ____ ggr/____

Hur ofta tvättas textilier?

Lakan _____, Filtar _____

Kuddar _____, gardiner _____

Leksaker i textil _____, gosedjur _____

Vilket tvättmedel används? _____

Är tvättmedlet miljömärkt? JA / NEJ

Är tvättmedlet parfymfritt? JA / NEJ

Används sköljmedel? JA / NEJ

Vilka medel används dagligen i samband med städning?

_____

Hur stor andel av medlen är miljömärkta? ____/____

Används antibakteriella medel? NEJ / JA: _____

Hur ofta? _____

Används golvvax eller golvpolish? JA / NEJ

Vilket medel används vid rengöring av fönster och speglar? _____

Datum för inventering ____ . ____ . ____

Namn på avdelning _____

Ansvarsperson _____

Hygien & städning 2/2

Är handtvålen Miljömärkt? JA / NEJ

Är handtvålen parfymfri? JA / NEJ

Hurudan behållare används för handtvålen? _____

Används antibakteriella produkter? JA / NEJ

Innehåller produkten alkohol? JA / NEJ

Används engångsservetter vid blöjbyten? NEJ / JA:

TORRA PAPPER / VÅTSEVETTER / Annat: _____

Används engångshandskar? NEJ / JA:

VINYL / NITRIL / LATEX / Annat: _____

Används skötbordsmadrass? NEJ / JA:

Ålder: _____ Material/fabrikat: _____

Används hygienprodukter med doft? NEJ / JA: _____

Datum för inventering ____ . ____ . ____

Namn på avdelning _____

Ansvarsperson _____

KÖK

Vilken typ av behållare används till mat (för transporten)? _____

Hur ofta per vecka serveras halvfabrikat? _____

Ungefär hur stor andel av grönsaker är inhemska? _____ %

Ungefär hur stor del av frukter är ekologiska eller inhemska? _____ %

Används metallkonserver? NEJ / JA:

För vilket/vilka livsmedel: _____

Används servis i plast? (fyll i märkning)

Tallrikar ( ), glas ( ), muggar ( ), pipmuggar ( ), kannor ( ), skålar ( ), bestick ( )

annat: _____

Vilken märkning har haklapparna? _____

Finns det redskap i plast? Stekspade / slevar / visp / skärbräden / durkslag / beredningsskålar annat:

_____

Används stekpannor eller kastruller i Teflon? NEJ / JA:

Antal: _____

Används engångshandskar? NEJ / JA:

VINYL / NITRIL / LATEX / Annat: _____

Används miljömärkt handdiskmedel? JA / NEJ

Datum för inventering ____ . ____ . ____

Namn på avdelning _____

Ansvarsperson _____

HOBBYMATERIAL

Används: MODELLERA / PLASTLERA (typ cernit) / SLIME / Annat: _____

Hur ofta? _____

Används icke vattenbaserad målarfärg? NEJ / JA: _____

Används konstnärsmaterial som inte är anpassat för användning av barn? NEJ / JA:

Vad: _____

Är lim som används vattenbaserat? JA / NEJ

Används fingerfärg? JA / NEJ

Brukar ni stryka pärlplattor tillsammans med barnen? JA / NEJ

Finns det något bland pysselmaterialiet som ni är osäkra på när det gäller skadliga kemikalier?

Vilket/vilka:

_____
_____

Används förkläden av plast? JA / NEJ

Om ja, vilken märkning? _____

LEKSAKER

Vilket material i leksakerna finns det mest av (ungefär)? TRÄ / PLAST / METALL

CE-märkta leksaker (ungefärlig andel)? _____%

Leksaker äldre än år 2007 (ungefärlig andel)? _____%

Finns det mjuka eller halvmjuka plastleksaker (badankor, dockhuvuden, figurer, djur). NEJ / JA:

Antal: _____

Finns det leksaker som luktar av plast eller parfym? NEJ / JA: _____

Finns det plastleksaker som känns feta och kladdiga? NEJ / JA: _____

Finns det leksaker i hård plast? NEJ / JA:

Är plasten genomskinlig? JA / NEJ

Finns det träleksaker med flagad färg? JA / NEJ

Datum för inventering ____ . ____ . ____

Namn på avdelning _____

Ansvarsperson _____

MÖBLER, INREDNING OCH TEXTILIER

Golvtytor (ange antal rum med golvyta av):

KLINKER: _____ st., TRÄ: _____ st., LINOLEUM: _____ st., PLAST: _____ st.,

Annat _____: _____ st.

Om plast, ange ålder: _____

Väggytor (ange antal rum med golvyta av):

VÄV+MÅLAD: _____ st., TAPET: _____ st., MÅLAD: _____ st., TRÄ: _____ st., PLAST: _____ st.,

Annat: _____

I vilket material är möbler, inredning? TRÄ / PLAST. Om plast, ange ungefärlig ålder: _____

Finns det fåtöljer, stolar eller soffor med stoppning? JA / NEJ

Är de äldre än 2004? JA / NEJ

Finns det möbler i konstläder? JA / NEJ

Finns det bord med ljuddämpande material? JA / NEJ

I vilket material är mattorna på daghemmet? _____

Finns det beläggning under mattorna? JA / NEJ

Finns det lekkuddar/byggkuddar/pusselmattor i skumgummi? JA / NEJ

Är de äldre än 2004? JA / NEJ

Yta på kuddar (antal av varje);

PVC: _____ st., POLYURETAN: _____ st., SMUTSAVVISANDE TYG: _____ st.

Finns det plast- eller vaxdukar? JA / NEJ

Har sov madrasserna plastöverdrag? JA / NEJ   Är de äldre än 2004? JA / NEJ

Om det finns sängar, av vilket material är sängarna? _____

Finns det filter? JA / NEJ

Om ja, vilket material? FLEECE / BOMULL / YLLE / Annat: _____

Finns det gardiner? NEJ / JA Om ja, av vilket material? _____

Datum för inventering ____ . ____ . ____

Namn på avdelning _____

Ansvarsperson _____

ICKE-LEKSAKER

Finns det maskeradkläder för barn? JA / NEJ

Finns det väskor och skärp i konstkläder? JA / NEJ

Finns det leksaker som ej är leksaker, t.ex. smycken och nycklar? NEJ / JA: _____

Finns det elektronik som används i lek (mobiler, tangentbord etc.)? NEJ / JA: _____

ELEKTRONIK

Finns det datorer i de rum som barnen vistas i? NEJ / JA Om ja, hur många? _____

Finns det musikspelare i sovsalen? NEJ / JA Om ja, ca antal meter från sovande barn? _____ m

Annan elektronisk utrustning? NEJ / JA Om ja, vad? _____